

Quicksan Wet natuurbescherming

De Geer van Jutfaaslaan te Doorn

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Gemeente Utrechtse Heuvelrug
T.a.v. de heer J. Pennings
Kerkplein 12
3941 HV Doorn

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	202667
Datum:	9-12-2021
Projectleider:	J. Loeffen
Opgesteld:	J. Loeffen
Gecontroleerd:	M. Leenen
Status:	Definitief
Versie:	1

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

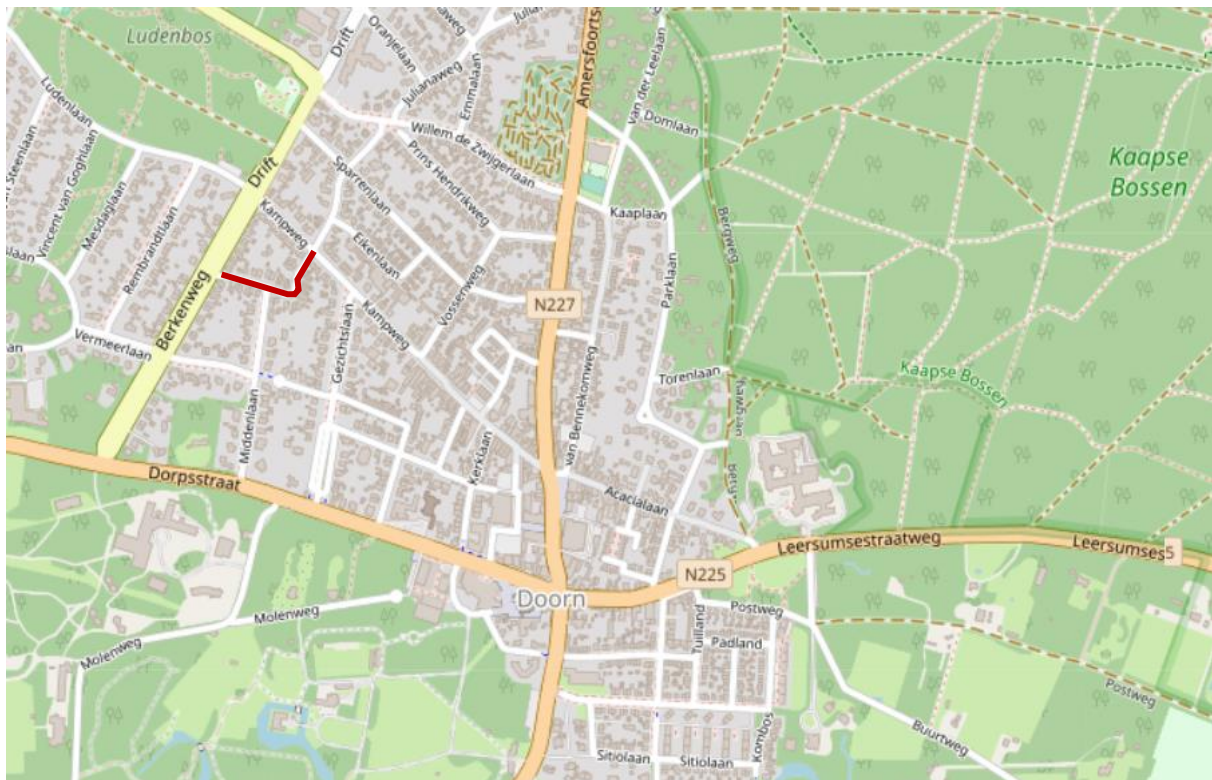
1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	5
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Bescherming van soorten	6
3.3	Bescherming van gebieden.....	6
3.4	Bescherming van houtopstanden	7
3.5	Natuurnetwerk Nederland	8
4	Methode.....	9
4.1	Bureauonderzoek	9
4.2	Terreinbezoek.....	9
5	Beschermde soorten	10
5.1	Inleiding	10
5.2	Planten.....	10
5.3	Zoogdieren.....	10
5.4	Vogels	14
5.5	Reptielen.....	15
5.6	Amfibieën	16
5.7	Vissen.....	17
5.8	Ongewervelden	17
6	Conclusie	18
6.1	Beschermde soorten.....	18
6.2	Bescherming gebieden	19
6.3	Bescherming houtopstanden	19
6.4	Natuurnetwerk Nederland	19
6.5	Geldigheid rapportage.....	19
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	21

1 Inleiding

Gemeente Utrechtse Heuvelrug is voornemens De Geer van Jutfaaslaan te Doorn opnieuw in te richten, waarbij onder andere ondergrondse infrastructuur wordt geplaatst dan wel vervangen.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Afbeelding 1. Locatie van De Geer van Jutfaaslaan (rode streep) aan de noordwestzijde van Doorn. Bron: Esri, 2021.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (De Geer van Jutfaaslaan) ligt aan de noordwestzijde in het bebouwde gebied van de plaats Doorn, gemeente Utrechtse Heuvelrug in de provincie Utrecht. Aan de noord- en oostzijde sluit het bebouwde gebied aan op de Kaapse Bossen en diverse landgoederen. Aan de west- en met name zuidkant ligt een landgoed en een agrarisch gebied. De Geer van Jutfaaslaan is een verharde asfaltweg die aan de westkant aansluit op de Berkenweg, een bocht maakt richting het noorden en daar aansluit op de Kampweg (Afbeelding 2). Aan weerszijde van de weg ligt een vrij smal trottoir met daarachter woonhuizen. Deze woonhuizen hebben allen een voortuin die grenst aan het trottoir. Op het trottoir staan met regelmaat bomen (essen) en lantaarnpalen. Overig openbaar groen is afwezig. Er is ook geen sprake van open water zoals poelen of vijvers.

Afbeelding 2. Impressie van het plangebied met zicht vanaf de Berkenweg (linksboven) en Kampweg (linksonder), essen, lantaarnpalen en het trottoir langs de weg en bomen op particulier terrein langs het trottoir. Opname: 7-12-2021.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied, De Geer van Jutfaaslaan, wordt geheel opnieuw ingericht. Er wordt een ondergrondse infrastructuur aangelegd en de riolering wordt vervangen. Daarbij worden enkele of alle bomen gekapt, dat is nog niet duidelijk. In deze toetsing wordt rekening gehouden met de kap van alle bomen die op het trottoir staan. Er worden geen werkzaamheden verricht in de particuliere tuinen of aan de woningen. De verlichting middels lantaarnpalen blijft in gelijke mate aanwezig.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Op ruime afstand van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied Kolland & Overlangbroek (Habitatrichtlijn), ligt ruim 5,7 km ten zuiden. De aard van de voorgenomen werkzaamheden

en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde en andere Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggend gebied met bebouwing en infrastructuur en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn via een wetswijziging op 1 juli 2021 alle tijdelijke projecten vergunningsvrij. Derhalve is het op dit moment niet noodzakelijk om een stikstofberekening uit te voeren voor de herstelwerkzaamheden, aangezien deze werkzaamheden tijdelijk zijn. De regelgeving omtrent stikstofdepositie is echter al jaren volop onderhevig aan veranderingen, het is derhalve niet te voorspellen hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen.

De gebruiksfase is geen tijdelijk project en daarmee niet vergunningsvrij. Echter, in de gebruiksfase is na uitvoering van de werkzaamheden geen sprake van een gewijzigde situatie: de mate aan stikstofdepositie blijft gelijk. Een berekening van de stikstofdepositie voor de gebruiksfase is daardoor niet noodzakelijk.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Mogelijk worden binnen het plangebied alle bomen gekapt. Het plangebied ligt in de bebouwde kom Boswet waardoor de bescherming van Houtopstanden niet van toepassing is. Let op, gemeentelijk beleid is wel van toepassing maar maakt geen onderdeel van deze Quicksan.

3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

Het plangebied ligt niet in gebied dat behoort tot het NNN, de afstand bedraagt ruim 370 meter. Ook is geen sprake van ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen die in strijd zijn met het bestemmingsplan. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Deze is geraadpleegd op 6 december 2021 waarbij data van de afgelopen 5 jaar is geraadpleegd;
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied;
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door J. Loeffen uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 7 december 2021 bij 1°C, licht bewolkt weer en windstil. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Om de geschiktheid van het plangebied voor beschermde planten te beoordelen, is een biotoopanalyse uitgevoerd. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied als verharde weg voor verkeer met aangrenzend trottoir, is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Ook de spiegels rond de bomen zijn zeer verhard en de open grond die aanwezig is, is vrijwel kaal en wordt betreden. Dergelijke ondergronden zijn voor veel beschermde plantensoorten niet geschikt.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde planten niet noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Rondom het plangebied is het voorkomen van de volgende vleermuissoorten bekend: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis. Mogelijk dat gewone grootoorvleermuis ook voorkomt in de omgeving.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

De woningen aan Geer van Jutfaaslaan is de aanwezige bebouwing rondom de weg. Er is geen sprake van bebouwing, zoals een transformatorhuisje, direct langs de weg of op het trottoir. Daarmee ontbreken ter plaatse van de werkzaamheden potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en eventueel gewone grootoorvleermuis. De woningen langs de weg vormen wel geschikte verblijfplaatsen door aanwezige pannendaken met ruimte bij nok- en gevelpannen en zichtbare open stootvoegen die ruimte bieden tot de spouwmuur.

De essen langs de weg zijn vrij beperkt qua dikte en grootte. Vermoedelijk draagt de beperkte ruimte van de boomspiegel daaraan bij. De bomen zijn gecontroleerd op aanwezige holten, kieren en spleten die kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen zoals ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis of eventueel watervleermuis. Dergelijke (potentiële) verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Ook ontbreken geschikte holten in bomen die direct aan het trottoir staan, in particuliere tuinen. Andere bomen staan verder weg en zijn niet gecontroleerd.

Foerageergebieden en vliegroutes

De Geer van Jutfaaslaan is vrijwel geheel verhard, met verspreid enkele bomen op het trottoir. Dit maakt de weg (het plangebied) matig geschikt als foerageergebied doordat er weinig voedsel is voor insecten, die weer als voedsel dienen voor vleermuizen. De beplanting in de particuliere tuinen draagt bij aan aanwezig groen en potentie voor vleermuizen zoals beukenhagen, al is soms sprake van gecultiveerd groen zoals laurier wat niet tot minder geschikt is voor insecten en daarmee voor vleermuizen.

Meerdere vleermuissoorten gebruiken lijnvormige elementen om zich door het landschap te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied elders (Kader - Foerageergebieden en vliegroutes). De bomen op het trottoir vormen een lijnvormig element, al is deze matig robuust doordat de bomen van beperkte grootte zijn, enkele bomen nog een hele beperkte kroon hebben en tussen de bomen lantaarnpalen staan. Daarnaast vormen gevels van de woningen ook lijnvormige elementen waarlangs vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis, kunnen vliegen en is verspreid groen aanwezig door middel van bomen in particuliere tuinen. Rondom het plangebied, met name langs de Berkenweg aan de westzijde, is een zeer geschikte vliegroute aanwezig. Daar staan in de brede middenberm twee rijen volgroeide bomen met grotendeels aaneengesloten boomkronen. Deze vormt een zeer geschikte vliegroute voor soorten die in de wijk verblijven en foerageren in het buitengebied.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

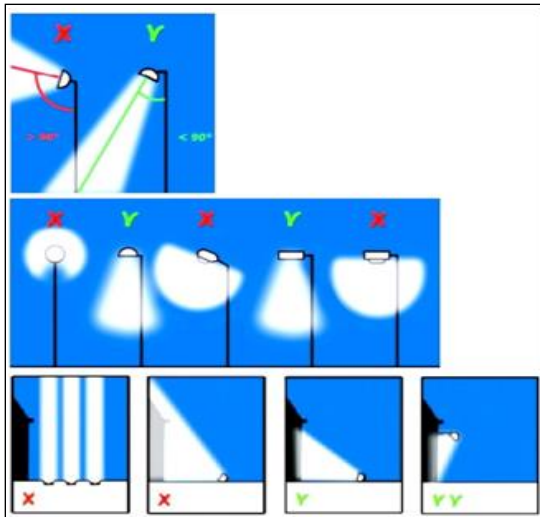
Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Voor de geplande werkzaamheden aan De Geer van Jutfaaslaan zijn negatieve effecten op vleermuizen op voorhand uit te sluiten.

- Op en langs de weg zijn geen gebouwen aanwezig waar gebouwbewonende vleermuizen gebruik van kunnen maken. Verblijfplaatsen kunnen wel aanwezig zijn in de woonhuizen langs De Geer van Jutfaaslaan. Doordat er geen werkzaamheden aan woningen en in de tuinen worden uitgevoerd, worden eventuele verblijfplaatsen niet verstoord, beschadigd of vernield.
- Eventueel aanwezige of potentiële verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen in de essen op het trottoir en in bomen direct langs het trottoir worden uitgesloten. Eventuele verblijfplaatsen in bomen verder op particulier terrein worden met de geplande werkzaamheden niet verstoord, beschadigd of vernield.
- Bomen in De Geer van Jutfaaslaan vormen geen essentieel foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt voor vleermuizen om te foerageren.
- Bomen in De Geer van Jutfaaslaan vormen geen essentiële vliegroute. Bomenrijen rondom het plangebied, die veel geschikter zijn als vliegroute, blijven behouden.

Aanbeveling

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode dat vleermuizen actief zijn, dat is tussen half maart en eind oktober, wordt aanbevolen (werk)verlichting achterwege te laten. Indien verlichting noodzakelijk is wordt geadviseerd lichtverstrooiing te voorkomen dan wel te beperken (Afbeelding 3) zodat de verstoring op nachttactieve soorten, zoals vleermuizen beperkt blijft.

Afbeelding 3. Voorbeelden om de mate van lichtverstrooiing te voorkomen dan wel te beperken. Bron: Eelerwoude.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens is bekend dat steenmarter en eekhoorn in de omgeving van het plangebied voorkomen en boommarter op ruime afstand van het plangebied.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Daarnaast zijn hermelijn, wezel en egel bekend rondom het plangebied en diverse algemene muizensoorten te verwachten. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied en/of migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Steenmarter, boommarter en eekhoorn zijn allen beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt. Als vaste rust- en voortplantingsplaats maken steenmarters doorgaans gebruik van open schuren, zolders of kelders, boommarter van boomholten of hopen in de grond en eekhoorn van nesten in bomen. Bebouwing direct langs de weg of op het trottoir ontbreekt. De woonhuizen staan buiten het plangebied al worden deze allen bewoond en zijn geen vervallen of open schuurtjes aanwezig in de (voor)tuinen die grenzen aan het trottoir. In de bomen op het trottoir of daar direct langs ontbreken grotere holten waar boommarter gebruik van kan maken. Ook zijn in de bomen geen nesten waargenomen van eekhoorn. Potentiële rust- en voortplantingsplaatsen van steenmarter, boommarter en eekhoorn ontbreken in het plangebied. Mogelijk is dat steenmarter, eekhoorn en eventueel boommarter het plangebied kruisen, bijvoorbeeld tijdens het foerageren. Het groen in de tuinen en elders in de wijk biedt voldoende mogelijkheden voor de soorten om gebruik van te maken.

Het plangebied biedt geen geschikte rust- en voortplantingsplaatsen voor andere beschermde soorten zoals das of watergebonden soorten. Dit komt door de grote mate aan verharding waardoor burchten en foerageergebied ontbreekt en er geen sprake is van open water zoals poelen met een flauw talud en een goed ontwikkelde oevervegetatie.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De werkzaamheden zullen naar verwachting niet leiden tot verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime "andere soorten". Wel kunnen de werkzaamheden

zorgen dat soorten het plangebied minder gemakkelijk kunnen kruisen, al is sprake van alternatief leefgebied. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Utrecht een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor steenmarter, boommarter en eekhoorn geldt dat verblijfplaatsen in het plangebied afwezig zijn, maar dieren het plangebied wel kunnen kruisen. Tijdens uitvoering van de werkzaamheden is hier voldoende alternatief voor en na uitvoering van de werkzaamheden is het plangebied weer toegankelijk.

Voor de andere bovenstaande soorten met een bescherming, zoals das en watergebonden soorten geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Geschikt biotoop en essentieel leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk..

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Meerdere naaldbomen in particuliere tuinen die vlak aan de weg staan, zijn gecontroleerd op exemplaren van vogelsoorten die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zoals ransuil, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe. Deze zijn niet aangetroffen. In de loofbomen in en direct grenzend aan het plangebied zijn geen nesten aangetroffen die kunnen worden gebruikt door vogelsoorten waarvan de nestlocatie jaarrond is beschermd zoals buizerd. Ook is er geen bebouwing in het plangebied aanwezig waar soorten als kerkuil, huismussen en gierzwaluwen gebruik van kunnen maken. De woonhuizen zijn wel geschikt als nestlocatie voor huismus en gierzwaluwen. Doordat er geen werkzaamheden aan de woningen zijn gepland en door de afstand tussen de woningen en het trottoir, worden eventuele nesten niet verstoord, beschadigd of vernield.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

De bomen in het plangebied bieden voor soorten (zoals) koolmees, pimpelmees en spreeuw geschikt leefgebied. Bosuil is aan de noordoostkant van het plangebied een aantal jaren terug waargenomen. De bomen op het trottoir bieden geen geschikt leefgebied voor de soort door de locatie naast de weg dat zorgt voor verstoring, de beperkte hoogte en beperkte boomkroon. Bomen in tuinen en rondom het plangebied bieden geschikt(er) leefgebied.

Overige (broed)vogels

Aan de overige soorten zoals houtduif, roodborst en winterkoning biedt met name het groen in particuliere tuinen geschikt leefgebied als nestgelegenheid, foerageer- en schuilmogelijkheden. Hierin kunnen nesten van

deze algemeen voorkomende broedvogels voorkomen. De bomen op het trottoir kunnen door bijvoorbeeld houtduif worden gebruikt om in te nestelen.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Dergelijke nesten zijn in het plangebied niet aangetroffen. Er is daarmee geen effect op broedende vogels met jaarrond beschermd nest.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Voor de vogelsoorten van deze categorie geldt dat het plangebied geen functioneel leefgebied betreft: de vogels zijn voor hun voortplanting niet afhankelijk van het leefgebied (bomen op het trottoir) in het plangebied. Ook is er sprake van geschiktere, alternatieve leefgebieden in de directe omgeving zoals de particuliere tuinen en het openbare groen elders in de wijk. Het doen van een omgevingscheck, het nemen van compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Overige (broed)vogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijn de vogelnesten moet worden voorkomen.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Door de werkzaamheden van het voorterrein uit te voeren buiten deze periode, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden binnen het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd als met zekerheid kan worden vastgesteld dat er geen broedende vogels/nesten met jongen aanwezig zijn in te kappen groen. Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Wordt een broedende vogels aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

Conclusie: houd bij de werkzaamheden rekening met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Middels verspreidingsgegevens zijn recente waarnemingen van ringslang en hazelworm bekend op korte afstand van het plangebied.

Reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. Ringslang en hazelworm zijn bekend nabij het plangebied. Ringslang maakt gebruik van blad- en composthopen als vaste rust- en voortplantingsplaats. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig. Mogelijk dat in aangrenzende tuinen dergelijke hopen wel aanwezig zijn. Hazelworm maakt gebruik van de bladlaag, boomstronken en struweel als dekking wanneer hij zich door het landschap verplaatst. Dit is ter plaats van De Geer van Jutfaaslaan en aanliggend trottoir niet aanwezig. Ook voor hazelworm geldt dat tuinen van particulieren kunnen worden gebruikt wanneer dieren zich verplaatsen.

Voor andere beschermde reptielen, zoals gladde slang, levendbarende hagedis en zandhagedis, is geen geschikt biotoop aanwezig zoals heideterreinen, venranden en open plekken met zand. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van andere beschermde reptielen in en rondom het plangebied.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Effecten en ontheffing

Ringslang en hazelworm zijn nabij het plangebied, in de wijk, waargenomen. Voor beide soorten ontbreekt geschikt biotoop en is geen sprake van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. De tuinen van particulieren kunnen worden gebruikt, al maken de tuinen geen onderdeel uit van het plangebied. Op basis van het aanwezige biotoop kunnen ook andere beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens is het voorkomen van poelkikker ten zuiden van het plangebied bekend.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied kruisen wanneer zij zich verplaatsen tussen voortplantingsbiotoop en landbiotoop. Door de aanwezige verharding is geen geschikt biotoop aanwezig binnen de grenzen van het plangebied.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Poelkikker is bekend in de omgeving van het plangebied. Deze kritische kikker heeft de voorkeur voor voedselarm en schoon (voortplantings)water. In het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor poelkikker, doordat het plangebied nagenoeg geheel is verhard, open water in en nabij het plangebied ontbreekt evenals vegetatiestructuren die dekking en geleiding bieden.

Voor andere beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander en rugstreeppad, biedt het plangebied geen geschikt biotoop. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied. Zo ontbreekt open water, een goed vergraafbare bodem en bosschages.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De werkzaamheden in De Geer van Jutfaaslaan zullen naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Utrecht een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop aan beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Het plangebied blijft voor amfibieën toegankelijk en geschikt om te passeren. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten in of rond het plangebied.

In het plangebied is geen open water aanwezig waardoor biotoop voor vissen ontbreekt.

Effecten en ontheffing

Doordat geen open water aanwezig is, is geen sprake van negatieve effecten op algemeen voorkomende of beschermde soorten vissen. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) is voor beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoren geen geschikt biotoop aanwezig. Geschikt biotoop bestaat onder andere uit heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden.

Effecten en ontheffing

Gebruik van het plangebied als voortplantingsbiotoop en overwinteringsplek door beschermde ongewervelden wordt door de aanwezige verharding uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling/ingreep (werkzaamheden ondergrondse infrastructuur) leiden naar verwachting niet tot verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als hermelijn, egel, gewone pad, eventueel konijn en diverse algemene muizensoorten. Wel kunnen de werkzaamheden zorgen dat soorten het plangebied minder gemakkelijk kunnen kruisen, al is sprake van alternatief leefgebied. De werkzaamheden/ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgend soortgroep dient rekening te worden gehouden.

Broedvogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijn de vogelnesten moet worden voorkomen.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen². Door de werkzaamheden van het voorterrein uit te voeren buiten deze periode, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden binnen het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd als met zekerheid kan worden vastgesteld dat er geen broedende vogels/nesten met jongen aanwezig zijn in te kappen groen. Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Wordt een broedende vogels aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

Aanbeveling

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode dat vleermuizen actief zijn, dat is tussen half maart en eind oktober, wordt aanbevolen (werk)verlichting achterwege te laten. Indien verlichting noodzakelijk is wordt geadviseerd lichtverstrooiing te voorkomen dan wel te beperken (Afbeelding 3) zodat de verstoring op nachttactieve soorten, zoals vleermuizen beperkt blijft.

6.1.3 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Op ruime afstand van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied Kolland & Overlangbroek (Habitatrichtlijn), ligt ruim 5,7 km ten zuiden. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde en andere Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggend gebied met bebouwing en infrastructuur en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn via een wetswijziging op 1 juli 2021 alle tijdelijke projecten vergunningsvrij. Derhalve is het op dit moment niet noodzakelijk om een stikstofberekening uit te voeren voor de herstelwerkzaamheden, aangezien deze werkzaamheden tijdelijk zijn. De regelgeving omtrent stikstofdepositie is echter al jaren volop onderhevig aan veranderingen, het is derhalve niet te voorspellen hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen.

De gebruiksfase is geen tijdelijk project en daarmee niet vergunningsvrij. Echter, in de gebruiksfase is na uitvoering van de werkzaamheden geen sprake van een gewijzigde situatie: de mate aan stikstofdepositie blijft gelijk. Een berekening van de stikstofdepositie voor de gebruiksfase is daardoor niet noodzakelijk.

6.3 Bescherming houtopstanden

Mogelijk worden binnen het plangebied alle bomen gekapt. Het plangebied ligt in de bebouwde kom Boswet waardoor de bescherming van Houtopstanden niet van toepassing is. Let op, gemeentelijk beleid is wel van toepassing maar maakt geen onderdeel van deze Quicksan.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in gebied dat behoort tot het NNN, de afstand bedraagt ruim 370 meter. Ook is geen sprake van ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen die in strijd zijn met het bestemmingsplan. Een toetsing aan het natuurbesluit is daarom niet noodzakelijk.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 0. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>

Websites kaartmateriaal

<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=181ade5ddcad49b7aaf15015a5238ac4>
<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=86513443ea3646c488d562e60c54fe81>
https://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/NL.IMRO.9926.2020OWVISIE-VA01?s=SANMmAlGAWuZIkGnJDgUkAoxloBTQTrEP4B_BA4jfv4AHMA

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.libellennet.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vlinderstichting.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

www.eelerwoude.nl